

Dei lov lagde,
dei liv kára,
for mannelyden
dei lagnad seier.
Voluspá

NORNERNE SPINDER Noter til Mammens artikel

Lars Hem

Jeg ser vort psykologiske liv som tråde, strukket ud i tid.

Som psykologer er vor centrale dimension tiden. Vore centrale begrebsdannelser har individernes kontinuitet i tid som forudsætning og sammenfatningen af individets erfaring som opgave.

En teori om individet, en individteori, sammenfatter individets erfaringer til et troværdigt livsgrundlag. Sammenfatningen må foretages *langs* tråden, til det nu hvor bånd knyttes med terapeuten, og nye viklinger gøres.

Rummets tre dimensioner beskrives konkret og præcist som en generalisering af punkter, bygget på en ekstensional logik, og anskueliggøres i geometrien. Således også med de egenskabsrum, som den samfundsvidenskabelige begrebsdannelse udvikler, når data reflekteres teoretisk. Et psykologisk datum er en vikling på en tråd, ikke det tegn på en egenskab ved en ting i et rum, som den statistiske analyse forudsætter, idet vi med testene forudsiger hvilke andre egenskaber tingen har eller med de multivariate analyser beskriver det sociale rum tingene befinder sig i.

Udvalgs kategorierne er en formel bestemmelse af de begreber som må dannes, når jeg som den centrale epistemiske akt griber fat i verden på et bestemt tidspunkt.

I terapi griber jeg fat i den anden, og forbinder mig med ham, og derved lærer jeg både ham og mig selv at kende. Denne kundskab har en historie, er konkret og levende og næres af kærlighed. Den er et bånd mellem os, som er berigende og lærerigt, og som det er smerteligt at løsne eller bryde. Af terapi lærer jeg at knytte bånd uden at blive forknyttet, og at løsne eller bryde bånd, uden at rives i stykker.

Den konkrete kundskab om et andet menneske udvikles og tilegnes i et tilknytningsforhold. Prototypen på sådanne forhold, det som sætter deres logik, er det første bånd jeg knyttede til verden overhovedet. Idet jeg genkendte hendes ansigt, blev jeg var båndet mellem os. Det blev mulig at bære hendes fravær og at være alene. Visheden om båndet er forudsætningen for erkendelsen af adskiltheden. Er dette første bånd usikkert, så er mit liv i fare før det er begyndt. Tryk på dette bånd, kan jeg strække mig ud mod verden og forbinde mig med de som er i den. Af de forbindelser spinder jeg den tråd som er mit liv.

En forståelse af os selv som tråde i tid, stiller os over for de vigtige spørgsmål i tilværelsen, nemlig hvordan vi knytter os til hinanden og hvordan vi bryder vore bånd. Og det er hvad en praktisk psykologi burde handle om.

En sådan forståelse hænger sammen med en samfundsvidenskab som fortæller hvordan båndene mellem os skaber et net, som holder os fast i tilværelsen. Det centrale sociologiske spørgsmål om »Hvor tæt et samfund?« kan måske besvares ved at have en psykologi som kunne fortælle os noget om det.

Det anomiske samfund, det perfekte marked, er et hvor der ikke er nogen bånd mellem menneskene, som holder fast i dem. Trådene må spindes af brudstykker, de bliver skrøbelige og uden rødder. Livet leves i angst, uden sikkerhedsnet hverken socialt eller psykologisk. Socialt kan man da let falde ned og psykologisk hænger man ikke sammen, ens liv består af lutter løse ender.